

Titel: Om Fædrelandets Polemik

Citation: "Om Fædrelandets Polemik", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K14*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-fp-txr-root.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K14

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Tekstredøgørelse

1. Bibliografisk beskrivelse 53
2. Manuskriptbeskrivelse 57
3. Tilblivelseshistorie 57
4. Udgivelsesmåde 57

1. Bibliografisk beskrivelse

»Om Fædrelandets Polemik« blev trykt som en føljetonartikel i to numre af *Kjøbenhavns flyvende Post. Interimsblad*. Første del i bladets nr. 82, lørdag den 12. marts 1836; anden del i nr. 83, tirsdag den 15. marts 1836.* Artiklen er signeret »B«. Bladet blev redigeret af J.L. Heiberg, udgivet af Schuboths boghandel og trykt hos J.D. Qvist, bog- og nodetrykker i København. Prisen var 1 rigsdaler i abonnement for 12 numre, og det solgtes ikke i løssalg.*

Artiklens to dele er blevet kollationeret i tre eksemplarer af hhv. *Kjøbenhavns flyvende Post. Interimsblad*, nr. 82, den 12. marts 1836 og *Kjøbenhavns flyvende Post. Interimsblad*, nr. 83, den 15. marts 1836:

A SKs egne eksemplarer, uindbundne og ubeskårne, KA, D pk. 11.

B Det Kgl. Biblioteks eksemplarer, indbundne og beskårne.*

C Det Kgl. Biblioteks eksemplarer, indbundne og beskårne.*

Ved den interne kollation af de 3 eksemplarer af hver del blev der ikke konstateret afvigelser.* SKs egne eksemplarer (A) danner grundlag for følgende beskrivelse.

Format og paginering

Formatet svarer til en stor kvart.* *Kjøbenhavns flyvende Post. Interimsblad* har et omfang på fire sider, svarende til to blade dannet af et enkelt foldet halvark. På hver side er der to spalter. Der er ingen paginering eller nummerering af spalterne. Det fremgår dog af jævnligt bragte rettelsesnotitser, at bladets redaktion selv refererer til spalte- og linjenumre, hvor spalterne betegnes 1-8 i hvert blad.*

Første del af »Om Fædrelandets Polemik« udfylder det pågældende nummer af bladet fraregnet en notits med abonnementsoplysninger, der er anbragt nederst i sidste spalte. Denne del af artiklen har derved et omfang på knap otte spalter.

Anden del har et omfang på ca. tre en halv spalte. Den begynder øverst i sp. [1] og afsluttes i sp. [4] ca. midtpå. Bladet i øvrigt er udfyldt af en anden artikel.

Beskrivelse af SKs egne eksemplarer (A)

Bladet, hvori første del af artiklen er trykt, måler ca. 258 × 344 mm.* Bladet, hvori anden del af artiklen er

Papir

Der er benyttet almindeligt trykpapir af en træholdig kvalitet.

Typografi

Det fremherskende skriftsnit i de to numre af *Kjöbenhavn's flyvende Post. Interimsblad* er fraktur; til latinsk tekst er benyttet antikva, og fremhævet tekst er sat med fed eller spatieret skrift.

På forsiderne er bladets navn »Kjöbenhavn's | flyvende Post.« sat med cancelliskrift; bladnumrene »Interimsblad Nr. 82.« og »Interimsblad Nr. 83.« samt navnene »J. L. Heiberg« og »Schuboths« med tekstur (gotisk); øvrige oplysninger er sat med fraktur. Bladhovederne er adskilt fra brødteksten af en tværgående, fed-fin dobbeltstreg; den respektive ordlyd er:

*Kjöbenhavn's | flyvende [Vignet] Post. | Interimsblad Nr. 82. | Løverdagen den 12te Marts 1836. | [Prydbjælke] | Redigeret af **J. L. Heiberg**. Forlagt af **Schuboths** Boghandling.*

*Kjöbenhavn's | flyvende [Vignet] Post. | Interimsblad Nr. 83. | Tirsdagen den 15de Marts 1836. | [Prydbjælke] | Redigeret af **J. L. Heiberg**. Forlagt af **Schuboths** Boghandling.*

I sidste linje er »Redigeret af J. L. Heiberg.« i begge tilfælde venstrestillet, og »Forlagt af Schuboths Boghandling.« højrestillet.*

Bladets øvrige sider har øverst en kolumnetitel med bladnummer og titel på pågældende sides artikel.

Bagsidernes fod er adskilt fra brødteksten af en tværgående dobbeltstreg. De har begge følgende ordlyd:

Forsendes, ifølge kongelig allernaadigst Tilladelse, med Posten overalt i Danmark og Hertugdømmerne. | [Prydbjælke] | Trykt hos **J. D. Qvist**, Bog- og Nodetrykker.

Artiklens overskrift »Om Fædrelandets Polemik.« er i begge tilfælde centreret i spalten og sat med fed tekstur ca. 2 grader større end brødteksten.* Uncialen, der indleder artiklen, er også med fed i en størrelse ca. 2 grader større end brødteksten. Mottoet i artiklens første del er ligesom fodnoterne sat ca. 1 grad mindre end brødteksten. Mottoet er med fast forkant indrykket så langt fra venstre, at det næsten er centreret; fodnoter er placeret nederst i de respektive spalter under en kort, venstrestillet streg. Delnummereringen »I.« og »II.« er centreret og sat med antikva i samme punktstørrelse som brødteksten. Signaturen »B.« under artiklens anden del er indrykket fra højre og sat med antikva i samme punktstørrelse som brødteksten.

I første del af artiklen er mellem overskrift og det indledende motto sat en kort skillestreg, og mellem mottoet og brødtekstens delbetegnelse en kort, simpel prydbjælke. Første del afsluttes med en simpel prydbjælke, dog lidt længere. I anden del er sat en kort, simpel prydbjælke mellem overskrift og delbetegnelsen. Efter artiklen er sat en lidt længere prydbjælke. Spalterne adskilles overalt af en enkelt, lodret skillestreg.

Spaltekolonnen måler ca. 78 mm i bredden, og en spalte har op til 49 linjer. Artiklernes brødtekst er sat med en skriftstørrelse svarende til ca. 10 punkt (korpus).* Der er dobbelt ordmelletrum efter punktum.

Der er kun få sætter- og trykfejl i artiklens første del. Enkelte fejl forekommer, hvis ophavsmand kunne være sætteren, men sandsynligvis er SK selv. De findes, hvor SK citerer fra artiklen »Om Flyvepostens Polemik«, der stod i *Fædrelandet*, nr. 77, den 4. marts 1836, og citerer upræcist.* Desuden findes en enkelt læderet type.*

I artiklens anden del findes enkelte fejl, der sandsynligvis også stammer fra SKs hånd; fejlene optræder

igen, hvor han citerer upræcist fra »Om Flyvepostens Polemik«.*

2. Manuskriptbeskrivelse

Der findes ingen bevaret kladde eller renskrift til »Om Fædrelandets Polemik«. I Kierkegaard Arkivet (KA) på Det Kgl. Bibliotek findes dog SKs eksemplar af *Fædrelandet*, nr. 77, den 4. marts 1836.* Eksemplaret er forsynet med udhævelser og henvisninger. Se illustration 4.

76. Det Sidste ville vi omtale lidt noiere. Det er stilet mod N° 43 af Kjøbenhavnsposten: „Trykkefrihedsagen, V.“ I denne i det Hele velskrevne Artikel vises der, hvorledes saavel Europas almindelige som Danmarks særegne Skjæbne for en del Aar tilbage havde svækket Almueensandsten og drevet Borgerne tilbage i Familielivets snevrere Kredse, hvorledes Nationalfølelsen yttrede sig mere i en vemodig Dvælen ved Fortidens Minder eller i en utidig Danskhed, end i en kraftig Stræben efter at forbedre vor Tilstand. Forf. viser tillige, hvorledes de friere Pressefretninger under saadanne Omstændigheder maatte blive optagne, hvorledes de maatte skure Mungen i Drene, der kun var vant til evindelige Lovpræisninger, og forklarer paa denne historiske Vej Grunden til den Uvillie, hvormed enkelte Presseudskikkelser eensidigt ere blevne optagne. Paa denne Artikel har Flyveposten øvet sin Bittighed; hvorvidt det er skeet paa Sandhedens Beføstning, ville Læserne domme af Følgende.

Forst beskylbes Forf. i Kjøbenhavnsposten, som vi ville betegne ved K., for at transportere Noget af den Roes, man ialmindelighed har tildeelt „Fædrelandet“ over paa sig og vælte endel Dadel fra sig over paa Fædrelandet. Vi kunne i K's Artikel ikke finde det Mindste, der berettiger til denne Beskyldning. Er det maaskee den Omstændighed, at K. omtaler Pressen ialmindelighed, ei Kjøbnsposten isærdeleshed, der har fremkaldt denne Beskyldning? Eller er det fordi K. imod uretfærdige Dabtere anbefaler, hvad vi engang havde uttret, ikke ængstelig at bryde sig om Folkesnal? Men i begge Tilfælde er Beskyldningens Grundløshed isinesfaldbende. — Dernæst vil Flyveposten i nogle Yttringer af K. finde en Dadel over den Dvælen ved Fortidens Minder, hvori man søgte Erstatning for den slette Nutid, og tilføier: „Jeg veed vel, at det gaar med Staten som med enkelte Menneker, og at et Individ, der aldrig har duet til Noget, altid har en (et) forstrækkelig Hastværk ind i Tiden og aldrig tør see sig om“. Men denne Dadel treffer ikke Forfatteren i Kjøbenhavnsposten. Han har ikke lastet den forbigangne Tid ialmindelighed; han har kun fremstilt dens Mangel paa Interesse for det Almene, og fremstilt den som Noget, der nødvendig maatte følge af Begivenhedernes Gang. Og hvad nu hin Tilbagekuen paa den suundne Tid angaar, da er det naturligt nok, at man dvæler ved den; men dette maa dog ei svække den Kraft, hvormed vi skulle møde Fremtiden; det er dog denne, vi nærmest have at gjøre med, og er det urigtigt at have, som Flyveposten betegnende udtrykker sig, Hastværk ind i Tiden, saa er det dog ligesaa urigtigt at gaar dorst og modløs ind i Tiden.

Vi ville forbigaae hvad Flyveposten siger om „Smaahunde, der altid bjæffe og i Farens Dieblif krybe i Skjul,“ og overlade Læserne selv at

bedømme, hvorvidt Sammenligningen passer paa Kjøbenhavnspostens Medarbeidere. Derimod ville vi sige et Ord om det skamløse Udfald paa Lunge, „der“ som det hedder, „dog i en vis Henseende er for god til at være Redacteur af Kjøbenhavnsposten, da Arbejderne i den hellere maatte onske dem (sig) et fuldkomment Nut dertil.“ Vi skulde ikke falde paa at omtale denne Pafus, naar vi ikke ofte havde havt Leilighed til at undre os over de skjeve Domme, man fælder om Kjøbenhavnspostens Redacteur. Allerede den Omstændighed, at dette Blad har bestaaet i en Række af Aar, medens mangfoldige andre lignende Blade ere gaede under efter en kort Tids Forløb, og at det nu selv af dets bitterste Fjender erkendes for det uundværligste indenlandske Blad, allerede denne Omstændighed burde, sige vi, lade formode, at Lunge besidder væsentlige for en Redacteur nødvendige Egenskaber. Og denne Formodning er heller ikke uden Grund. Hvo der kjender Kjøbenhavnspostens Redacteur vil ei kunne nægte ham Iver for at samle Materialer, Tid i at bearbejde dem, en høj Grad af Discretion og dyb Agtelse for Sandhed uden smaalige egoistiske Hensyn — Egenskaber, som vi for vort Bedkommens sætte langt over Bittighed og dialectisk Færdighed, naar de ei ere parrede med Sandhedskjærlighed, men kun tjene til at forherlige det eget lille Jeg. Man bebrøder Lunge Mangel paa Critik med Hensyn til de Bidrag, han optager. Vi ville blot spørge hvorledes et Dagblad kunde bestaae, naar Redactoren med stor Strengthed vilde vrage de Bidrag, han faaer. Og dog ere Forholdene nu meget forskellige fra hvad de vare for nogle Aar siden. Havde Lunge ikke været lemsældig i denne Henseende, maatte han forlængst have standset med Bladet. Den Masse af Materialer, der behøves til at udgive et Dagblad — og et saadant er nu eensgang ligesaa nødvendigt som det daglige Brod — fattes neppe tilfulde af dem, der ivre imod hiin Mangel paa Strengthed. Man bebrøder ham endvidere, at han ofte optager i et Nummer, hvad han i det næste maa berigtige. Men hvorledes skal han være sikker paa, at alle de Bidrag, han optager, ere fuldkomne noigtige? Hvis han kun optog saadanne, om hvis fuldstændige Noigtighed han var overbevist, saa maatte de allerfleste Bidrag udelades, hvorved Bladet aldeles vilde forseile sit Diemed. Hovedsagen er jo ved Offentligheden at arbejde mod Misbrug og Mangler; de Feil, der ved slige Beretninger let indsnige sig, rettes snart ved de Discussioner, der opstaae, og selv om de ikke altid rettes, saa er det dog bedre, at Sager af den Natur paa en mangelfuld Maade bringes paa Bane, end at de aldeles skulde henligge.

I N° 75, 78 og 79 af Flyveposten findes „Nogle Bemærkninger om de saakaldte liberale Journalister i Danmark.“

3. Tilblivelseshistorie

»Om Fædrelandets Polemik« er det andet af SKs trykte bidrag i 1836 til debatten om trykkefriheden.* SK vedkender sig artiklen, der er trykt under signaturen »B«, i optegnelsen NB6:17 (SKS 21, 18,9-15); et uddrag af optegnelsen er citeret i tekstredigeringen til »Ogsaa et Forsvar for Qvindens høie Anlæg«, s. 15.*

»Om Flyvepostens Polemik«, der er trykt i *Fædrelandet*, nr. 77, den 4. marts 1836, er den primære årsag til, at SK skriver sin artikel. Affattelsestidspunktet for SKs artikel kan derved indskrænkes til perioden fra den 4. til den 12. marts.

4. Udgivelsesmåde

»Om Fædrelandets Polemik« blev som nævnt trykt i *Kjøbenhavns flyvende Post. Interimsblad*. * Det har ikke været muligt at efterspore, om SK modtog honorar for artiklen.

Af stor betydning for receptionen allerede i SKs umiddelbare eftertid var Rasmus Nielsens udgivelse af *S. Kierkegaard's Bladartikler* i 1857 (*Bl.art.*). Heri indgår størstedelen af SKs artikler, også »Om Fædrelandets Polemik«.*